

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Goldsteina a soudců JUDr. Jana Pavlíčka a JUDr. Radky Šimkové v právní věci

žalobce: **CURATORES v.o.s.**, IČO 05758556
Uruguayská 380/17, Praha 2
insolvenční správce dlužnice Jany Kůželové
zastoupený advokátkou Mgr. Šárkou Hebkou
sídlem Uruguayská 380/17, Praha 2

proti
žalované: **Mgr. Kateřina Horová**, narozena 3. 1. 1981
bytem Londýnská 135/29, Praha 2
zastoupená opatrovníkem Petrem Wolfgangem Loulou
bytem Goetheho 1077/23, Praha 6,

o určení neúčinnosti právního úkonu,

o odvolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 237 Icm 1393/2022-65 ze dne 19. března 2024, ve znění doplňujícího rozsudku č. j. 237 Icm 1393/2022-75 ze dne 5. dubna 2024

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení 3 400 Kč, a to ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.**

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze, jako soud prvního stupně, napadeným rozsudkem pod bodem I. výroku určil, že právní jednání, a to dar ve výši 1 850 000,- Kč učiněný v kupní smlouvě ze dne 10.7.2019, uzavřené mezi Janou Kůželovou jakožto prodávající a Janem Omelkou a Štěpánem Czwartynskim, jakožto kupujícími ve prospěch Mgr. Kateřiny Horové, který byl vyplacen z advokátní úschovy provedené Mgr. Petrem Ondráčkem, advokátem, ev. č. ČAK 17163 na účet Mgr. Kateřiny Horové, číslo účtu 1387004018/3030, je neúčinné. Pod bodem

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunčová

II. výroku uložil žalované, aby vydala do majetkové podstaty dlužnice částku 1 850 000,- Kč, pod bodem III. výroku rozhodl o náhradě nákladů řízení. Doplňujícím rozsudkem č. j. 237 ICm 1393/2022-75 ze dne 5.4.2024 pod bodem IV. výroku uložil žalované uhradit soudní poplatek ve výši 2 000,- Kč.

2. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že insolvenční řízení ohledně dlužnice bylo zahájeno dne 17.9.2021, usnesením č. j. MSPH 93 INS 17208/2021-A-9 ze dne 22.9.2021 byl zjištěn její úpadek a povoleno jeho řešení oddlužením; usnesením č. j. MSPH 93 INS 17208/2021-B-24 ze dne 25.3.2022 bylo schváleno oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Žaloba byla proto podána včas v souladu s ust. § 239 odst. 3 insolvenčního zákona.
3. Kupní smlouvou uzavřenou dne 10.7.2019 dlužnice, jako prodávající, převedla na Jana Omelku a Štěpána Czwartynského, jako kupující, nemovitosti specifikované ve smlouvě, cena za předmět převodu byla stanovena na 3 700 000,- Kč (čl. 3.1), přičemž advokát měl povinnost vyplatit deponovanou částku celkové kupní ceny z úschovy v částce 1 850 000,- Kč na účet prodávající, specifikovaný ve smlouvě, a v částce 1 850 000,- Kč na účet žalované - dcery dlužnice, specifikovaný ve smlouvě, do pěti pracovních dnů poté, kdy bude složena celá deponovaná částka na úschovním účtu a kdy schovatelé bude přeložen výpis z Katastru nemovitostí, z něž bude patrný převod na kupující (čl. IV odst. 4).
4. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 č. j. 34 C 112/2017-177 ze dne 9.4.2019, s doložkou právní moci dne 28.5.2019 byla žalovaným manželům Krpálkovým uložena, povinnost vyklidit nemovitosti, které byly předmětem výše uvedené kupní smlouvy, a předat je dlužnici. Z odůvodnění rozsudku vyplynulo, že žalobkyně, že byla od roku 2006 vlastnící této nemovitosti, žalovaní nedisponují žádným právním titulem k užívání předmětného bytu. Zároveň bylo konstatováno, že žalobkyně nejméně od listopadu 2016 nesouhlasila s tím, aby byt užívali. Dále byly popsány okolnosti, proč byt manželé Krpálkovi užívali.
5. Mezi účastníky bylo učiněno nesporným, že žalovaná obdržela úhradu finančních prostředků ve výši 1 850 000,- Kč v souladu s kupní smlouvou ze dne 10.7.2019 na svůj účet.
6. Soud prvního stupně pro nadbytečnost zamítl návrh na doplnění dokazování celým spisem Obvodního soudu pro Prahu 5, sp. zn. 34 C 112/2017, když tento navrhoval opatrovník žalované ke zjištění geneze celého případu a provedení dokazování, při jednání soudu pak konkretizoval listinu sepsanou před notářkou Mgr. Kateřinou Horovou a Janou Kůželovou, o které opíral svou obrannou argumentaci. S ohledem na specifika projednávaného případu, především pak procesní poučení dle ust. § 118a o.s.ř., kterého se žalované při ústním jednání dostalo a absenci reakce na tuto výzvu, pak soud shledal doplnění dokazování těmito listinami na nadbytečné. Stejně tak soud neshledal důvodnými návrhy na provedení dokazování výpisem z bankovního účtu žalované vedeným u Air Bank, a.s. k prokázání poukázání finančních prostředků na účet žalované, když ta potvrdila jednak jejich obdržení jako daru v žalované výši, jednak jejich plnění na účet dle lhůt stanovených v kupní smlouvě, tedy i přes absenci uvedení přesného data jejich poukázání na účet i s ohledem na právní hodnocení věci tento důkaz nebyl nezbytným, stejně jako navržená svědecká výpověď schovatele kupní ceny dle kupní smlouvy, Mgr. Petra Ondráčka, či účastnická výpověď žalované.
7. Z uvedených zjištění vyplývá že, dlužnice na základě rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. 34 C 112/2017-177 ze dne 9.4.2019 byla úspěšná v řízení o vyklizení nemovitosti

v jejím vlastnictví proti žalovaným manželům Krpálkovým, kterým byla uložena povinnost nemovitost vyklidit a předat dlužnici ve lhůtě devíti měsíců od právní moci rozsudku (do 2/2020). Dlužnice darovala finanční prostředky ve výši 1 850 000,- Kč žalované, které byly vyplaceny schovatelem kupní ceny na základě kupní smlouvy ze dne 10.7.2019 na její účet. Mezi dlužnicí a žalovanou je vztah osob blízkých, matky a dcery. Účinky rozhodnutí o úpadku nastaly dne 22.9.2021.

8. Na základě těchto zjištění soud prvního stupně dospěl k závěru, že žaloba je důvodná neboť dlužnice učinila darovací právní úkon bezúplatně, tedy bez přiměřeného protiplnění, ve prospěch své dcery, osoby blízké. Je tak současně dán předpoklad, že tak učinila v době, kdy byla v úpadku, neboť i přes poučení soudu tato domněnka vyvrácena nebyla a presumuje se. Nebylo prokázáno, že v době učinění daru bylo za daných okolností toto přiměřené majetkovým poměrům dlužnice, naopak šlo o dar vysoké finanční hodnoty, o který se výrazně snížila hodnota majetku dlužnice, zároveň nebylo prokázáno, že by se žalovaná plnění v době darování nacházela v tak svízelné životní situaci, že by bylo namíste upřednostnit individuální zájem nad společnými zájmy věřitelů. Tedy tvrzená výluka dle ust. § 240 odst. 4 písm. c) insolvenčního zákona nebyla prokázána, neboť po poučení soudem reagovala žalovaná pouze odkazem na pravomocný rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 č. j. 34 C 112/2017-177 ze dne 9.4.2019, resp. uváděla historii rodinných vztahů. Soud však konstatuje, že předmětný rozsudek, který měl prokázat obranná skutková tvrzení žalované stran důvodnosti výlučky, neobsahuje na podporu jejích tvrzení ničeho, naopak, tak jak bylo citováno v části týkající se odůvodnění tohoto rozhodnutí, přisvědčil tvrzení žalovaných, manželů Krpálkových, nikoli žalobkyni – aktuální dlužnici – že byt byl obýván bez vyslovení nesouhlasu dlužnice, resp. dokonce s jejím souhlasem, a že není ničím prokázáno tvrzení ohledně traumatizujících stavů, jimž měla být dlužnice, potažmo její dcera, žalovaná, vystavena po dlouhou dobu ze strany příbuzných. S tímto závěrem se i zdejší soud zcela ztotožňuje. Není proto důvodu, aby plnění, jehož se žalované darem dostalo od dlužnice, bylo považováno za plnění, kterým bylo vyhověno ohledům slušnosti.
9. Nad rámec shora uvedeného soud dále shledal, že uvedené právní jednání jako právní jednání úmyslně zkracujícího dle ust. § 242 insolvenčního zákona, neboť je naplněna taktéž nevyvrácená zákonná fikce znalosti úmyslu osobou blízkou dlužníkovi, taktéž pak časové hledisko učinění právního úkonu ve lhůtě pěti let před zahájením insolvenčního řízení (úpadek se zde neprokazuje). O náhradě nákladů řízení soud rozhodl postupem podle ust. § 142 o.s.ř. a o povinnosti uhradit soudní poplatek rozhodl podle ust. § 2 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb.
10. Proti tomuto rozsudku se včas žalovaná odvolala a požadovala, aby soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
11. Argumentovala zejména tím, že si soud nevyžádal celý spis (Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 34 C 112/2017). Proto panuje rozpor mezi navrženým a provedeným důkazem. Soud nepřihlédl a ani se slovem nezmněl ke zprávě ošetřujícího lékaře, kterou si vyžádal, ze které vyplývají zdravotní a jiná omezení žalované a je pochopitelné, že právě pro tato omezení je žalovaná osobou chráněnou a znevýhodněnou, a že se nachází ve zhoršené majetkové či sociální situaci a právě proto ji byl poskytnut její matkou dar a právě proto žalovaná spoléhala na ochranu v rámci ust. § 240 odst. 4 písm. c) insolvenčního zákona.
12. Žalobce ve vyjádření k odvolání navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.

13. Má za to, že pokud jde o návrh na provedení důkazu spisem Obvodního soudu pro Prahu 5, sp. zn. 34 C 112/2017, tak z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že soud prvního stupně konstatoval, že z obsahu tohoto rozhodnutí ve věci samé se podává i hodnocení tam uvedených listinných důkazů, které soud vzal v potaz a vypořádal se s nimi v rámci závěrečného odůvodnění rozhodnutí. Není tedy pravdou, že by se rozsudek těmito důkazními návrhy nezabýval a nehodnotil je. S ohledem na specifika projednávaného případu, především pak procesní poučení dle ust. § 118a o.s.ř., kterého se žalované při ústním jednání dostalo a absencí reakce na tuto výzvu, pak soud shledal doplnění dokazování těmito listinami na nadbytečné. Pokud jde o zprávu ošetřujícího lékaře doc. MUDr. Martina Anderse, Ph.D. tato byla ze strany soudu prvního stupně vyžádána pro posouzení nutnosti ustanovit žalované opatrovníka. Je tedy zřejmé, že předmětná zpráva se týkala pouze zhodnocení aktuálního stavu žalované a její schopnosti osobně se účastnit soudního jednání a neměla žádný konkrétní význam pro posouzení neúčinnosti právního úkonu (kupní smlouvy ze dne 10.7.2019).
14. Odvolací soud přezkoumal rozsudek v napadeném rozsahu, jakož i řízení jemu předcházející podle ust. § 212 a ust. § 212a o.s.ř., a dospěl k závěru, že z hlediska skutkových zjištění soudu i jeho právní argumentace je ve věci samé věcně správný, a lze na jeho odůvodnění odkázat, protože ani ve stádiu odvolacího řízení nebylo zjištěno nic, co by bylo způsobilé vést odvolací soud k jeho změně či zrušení.
15. Ze zjištění soudu prvního stupně vyplývá, že žalovaná, která byla poučena na jednání konaném dne 12.12.2023 podle ust. § 118a o.s.ř., nevyvrátila v souladu s ust. § 240 odst. 2 insolvenčního zákona předpokládanou domněnku úpadku dlužnice, její matky, v době, kdy od ní obdržela dar ve výši 1 850 000,- Kč na základě kupní smlouvy ze dne 10.7.2019. Odvolací soud konstatuje, že v době kdy žalovaná měla obdržet dar ve výši 1 850 000,- Kč, tak z insolvenčního rejstříku vyplývá, že dlužnice měla více věřitelů, například manželé Krpálkovi, Pronto Credit s.r.o., Benxy s.r.o. V řízení nebylo doloženo, že dlužnice měla v době, kdy žalovaná obdržela předmětný dar, k dispozici finanční prostředky potřebné alespoň na úhradu svých závazků. Odvolací soud proto shodně se soudem prvního stupně, má za to, že z uvedených důkazů provedených soudem prvního stupně a zjištění z nich dovozená jednoznačně stačí pro závěr o tom, že právní jednání, na jehož podkladě žalovaná obdržela předmětný dar, je neúčinným právním jednáním ve smyslu ust. § 240 odst. 1 insolvenčního zákona. Jelikož šlo o převod dlužníkovy majetku na osobu blízkou, má se podle ust. § 240 odst. 2 insolvenčního zákona za to, že právní jednání bez přiměřeného protiplnění učiněný ve prospěch osoby blízké je jednáním, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku. Žalované tuto právní domněnku úpadku vyvrátila.
16. Pokud se týká námitky žalované, že poskytnutí daru bylo vyhověno ohledům slušnosti, odvolací soud konstatuje, že pojem ohledu slušnosti“ použitý v ust. § 240 odst. 4 písm. c) insolvenčního zákona je vždy třeba vykládat jak ve vztahu k žalované, tak i ve vztahu k dlužnici, s přihlédnutím k jejím majetkovým poměrům a k výši jejích dluhů v době uzavření darovací smlouvy.
17. Důvodem postupu podle ust. § 240 odst. 4 písm. c) insolvenčního zákona v tomto případě nemůžou být okolnosti vyplývající z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 č. j. 34 C 112/2017-177 ze dne 9.4.2019, které soud prvního stupně popsal v rozsudku. Tyto okolnosti, které nastaly v minulosti, byly důvodem, proč Obvodní soud pro Prahu 5 vyhověl žalobě dlužnice ohledně vyklizení její nemovitostí, ale neodůvodňují použití ust. § 240 odst. 4 insolvenčního zákona v této věci. Soud prvního stupně proto důvodně neprovedl důkaz

celým spisem Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 34 C 112/2017. V této souvislosti není důvodná námitka, že soud prvního stupně nepřihlédl ke zprávě ošetřujícího lékaře. Ze zprávy ošetřujícího lékaře založené na č. l. 35 spisu především vyplývá, že žalovaná se není schopna zúčastnit soudního jednání. Soud prvního stupně s ohledem na uvedenou zprávu proto žalované ustanovil navrženého opatrovníka.

18. V řízení nebylo tvrzeno a ani prokazováno, že by žalovaná byla existenčně závislá na finanční pomoci dlužnice a bylo tak možné uvedený dar považovat za sociální výpomoc, která by odpovídala majetkovým poměrům dlužnice a podstatně nesnižovala hodnotu jejího majetku. Přičemž je evidentní, že poskytnutí daru dlužnicí žalované podle darovací smlouvy nebylo přiměřené jejím majetkovým poměrům s ohledem na výši jejích dluhů.
19. Na základě těchto zjištění a veden názory vyjádřenými shora proto odvolací soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek soudu prvního stupně je věcně správný, a to včetně akcesorického výroku o náhradě nákladů řízení, a proto jej podle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil.
20. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací rozhodl podle ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. a žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 3 400,- Kč sestávající z jednoho úkonu právní služby po 3 100,- Kč, režijního paušálu po 300 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí – vyjma části týkající se nákladů řízení – je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Praze, dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1, § 238 odst. 1 písm. h/ o.s.ř.).

Praha 21. listopadu 2024

JUDr. Jiří Goldstein v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunčová